

Nacionalni energetski program mora biti trajnostno usmerjen

Ljubljana, 27. junij 2011 – V Državnem zboru RS je danes v organizaciji parlamentarnega Odbora za gospodarstvo potekala javna predstavitev mnenj o osnutku predloga Nacionalnega energetskega programa 2010 – 2030: "Aktivno ravnanje z energijo" (NEP). Okoljske organizacije, združene v delovni skupini za energetiko mreže Plan B za Slovenijo, so do osnutka NEP kritične. Prepričane so, da je prednostna področja – učinkovito rabo energije, obnovljive vire energije in pametna omrežja – skozi NEP potrebno zastaviti bistveno bolj ambiciozno in radikalno.

Kljub temu, da okoljske nevladne organizacije niso bile vabljene na sejo odbora za gospodarstvo, so izkoristile priložnost in podale svoje mnenje o osnutku NEP. Kot ključni dokument, ki bo opredelil energetske prihodnosti države, mora omogočiti čimprejšnji prehod slovenskega energetskega sektorja v trajnostnega. Žal pa osnutek NEP takšnega 'čistega energetskega scenarija za Slovenijo', ki bi vključeval bistveno zmanjšanje rabe energije, učinkovito rabo energije in najhitrejši in najučinkovitejši prehod k 100% obnovljivi energiji, ne obravnava.

"V NEP pogrešamo opredelitev 'trajnostne energetike', ki bi morala biti vizija energetske prihodnosti. V NEP se trajnostni vidik zreducira na nizkoogljičnost, ki pa je le ena od sestavin trajnostne energetike," izraža pomemben pomislek Vida Ogorelec iz Umanotere.

"Za prehod v trajnosten in nizkoogljičen energetski sektor moramo nujno na prvo mesto ukrepov postaviti predvsem učinkovito in varčno rabo energije. Osnutek NEP bi moral na tem področju biti bistveno bolj ambiciozen, saj nam potenciala ne manjka," komentira Tomislav Tkalec iz društva Focus ter dodaja: "Če pogledamo kazalce energetske intenzivnosti, v Sloveniji porabimo 54% več od povprečja EU. To je za naše gospodarstvo veliko breme, zato so nujni ukrepi zmanjševanja rabe energije, da postanemo bolj konkurenčni."

Drugi temeljni ukrep, ki pa ne more delovati brez ukrepov učinkovite rabe energije, je prehod na obnovljive vire energije. "Za prehod v trajnostno nizkoogljično družbo, kar je naš cilj, bi bilo potrebno klasične fosilne in jedrske proizvodne obrate energije nadomestiti z obnovljivimi viri energije, ne pa da se za proizvodnjo energije načrtuje izgradnja nadomestnih fosilnih ter novih jedrskih obratov. V NEP so obnovljivi viri energije vključeni zgolj kot dodatek, ne pa kot osrednji del, kar je ena izmed ključnih pomanjkljivosti te energetske strategije," pojasnjuje Dejan Savič iz Greenpeaca.

K temu Tomaž Jančar, iz društva DOPPS, dodaja: "V mreži Plan B vetrni energiji in drugim obnovljivim virom ne nasprotujemo. Ob skrbnem umeščanju v prostor so obnovljivi viri sprejemljivi in okolju manj škodljiv vir

energije. Pomembno pa je, da se elektrarne umeščajo na ustrezne lokacije, ki ne ogrožajo zaščenega naravnega okolja, ter skozi ustrezne postopke, ki zagotavljajo sodelovanje vseh zainteresiranih. Nevladne organizacije ponujamo sodelovanje pri iskanju primernih lokacij."

Ker prehoda v nizkoogljično družbo ne moremo izvesti v trenutku, so potrebni prehodni energenti. "Zaradi nefleksibilnosti velikih centraliziranih premogovih in jedrskih elektrarn, so plinske elektrarne veliko primernejša rešitev za prehodno obdobje. So najcenejše iz vidika investicije v izgradnjo, omogočajo decentralizirane, kogeneracijske enote, v prihodnje pa lahko služijo tudi kot rezerva ob morebitnem izpadu obnovljivih virov. V tem času se morajo v celoti uveljaviti obnovljivi viri energije, kar pomeni tudi hitro implementacijo pametnih omrežij, ki so nujna za širšo rabo električne energije iz obnovljivih virov," poudarja Vida Ogorelec iz Umanotere.

Pomembna pomanjkljivost NEP je tudi to, da ne obravnava problematike prometa. Energetske bilance vključujejo pogonska goriva, ki predstavljajo pomemben del porabe energije, na področju ukrepov pa je prometni sektor skoraj popolnoma izpuščen. "Vsi ukrepi, ki jih za porabo energije v prometu predvideva NEP, so vezani zgolj na uvajanje novih tehnologij, tako glede URE kot glede OVE. Povsem pa sta spregledana vidika energetske učinkovitosti prometa glede na modalnost ter upravljanja povpraševanja po prometu," opozarja Tadej Žaucer iz Inštituta za politike prostora.

Gorazd Marinček iz Slovenskega E-foruma izpostavlja še eno pomembno pomanjkljivost NEP: "Novi NEP potrebuje mehanizme, ki bodo zagotovili, da se bodo opredeljeni ukrepi na področju učinkovite rabe energije in rabe obnovljivih virov energije izvajali in dosegli sprejeti cilji, da se ne ponovi izkušnja z neizvajanjem ReNEP iz 2004."

NEP mora med drugim zagotoviti tudi zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov. Evropski *Kažipot za preobrazbo Evropske unije v konkurenčno nizkoogljično gospodarstvo do leta 2050* nakazuje, da bo potrebno v sektorju energetike do leta 2030 izpuste zmanjšati za 54 – 68 %, do leta 2050 pa za 93 – 99 %, oboje glede na leto 1990. Predlagani NEP po grobi oceni ne bo zagotovil takšnih zmanjšanj izpustov. Zato so okoljske organizacije, združene v delovni skupini za energetiko mreže Plan B za Slovenijo, prepričane, da nacionalna energetska politika ne more sloneti predvsem na dodajanju novih proizvodnih kapacitet, tudi ne na izvozu električne energije. Potrebna je sprememba paradigme v smeri zmanjševanja energetske intenzivnosti in zmanjševanja rabe energije, izboljšanja energetske učinkovitosti ter proizvodnje iz obnovljivih virov energije.

--

V okviru projekta Plan B za Slovenijo je v mreži združenih preko 30 nevladnih organizacij, ki delujejo na področju varovanja okolja in trajnostnega razvoja več o mreži na www.planbzasslovenijo.si/plan-b-za-slovenijo. Skupna stališča so na voljo na <http://www.planbzasslovenijo.si/upload/nep/stalisce-nep-planb2>

VEČ INFORMACIJ

Vida Ogorelec, Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, vida@umanotera.org, 041 554 858

Tomislav Tkalec, Focus, društvo za sonaraven razvoj, tomi@focus.si, 01 515 40 80

Dejan Savić, Greenpeace v Sloveniji, dejan.savic@greenpeace.si, 040 165 195

Tomaž Jančar, Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, tomaz.jancar@dopps.si, 01 426 58 75

Tadej Žaucer, Inštitut za politike prostora, tadej.zaucer@ipop.si, 0590 63 682

Gorazd Marinček, Slovenski E-forum, gorazd.marincek@se-f.si, gorazd.marincek@siol.net, 041 587 308